

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Ayşe Acar

Gazi Paşa'nın aziz hatırasına...

Özneler tüm yaşamlarını insanlık adına hayal kurmaya adanlar. Bu hayal Tanrı'ya aittir ve Tanrı'nın insan'a dokunmasının **yegâne** yoludur. Özne tümelin hayalini tikel olarak duyumsayan ve kendi karakterinde bunu **hüviyet** olarak açığa çıkaran kişidir.

Toplumların tarih serüveninde yaşadıkları tüm deneyimler şuur düzeyine ancak bir özne yaratımı ile taşınabilir. Özne, toplumun **niyet** düzeyinde olan kimlik arayışının bedenlenmesi ve o toplumun kültür düzeyinden uygarlık düzeyine ulaşmasına olanak sağlayan bir **kapıdır**. Toplumun bireyleri, aralanan bu kapıdan geçebildikleri ölçüde, Tanrısal hayale dâhil olup tarih sahnesinde nesne olmaktan kurtulma olanağına sahip olurlar.

Tarih yazımı, aklın evrimleşme sürecine notlar aracılığı ile tanık olunmasıdır. Bu evrimleşme ise öke olarak bazı karakterler aracılığı ile aklın dünden **şimdiye** taşınması, referansın kendiliği, yani **zekâdır**. Gelecek ise, bu düzeyde bir evrimin, zekânın "şimdi"de yazılımıdır.

Türk toplumunun tarih sahnesinde var olduğu ilk günden bugüne tüm deneyimlerinin şuur düzeyine taşınmasının yegâne öznesi Mustafa Kemal Atatürk'tür.

Cumhuriyet ve yakın tarihimizde, Osmanlı ve Selçukluda hiç şüphesiz Türk toplumu lider kişilikler yaratabilmiş, cesareti ile diğer toplumlara yönetebilme yetisi gösterebilmiştir. Bu cesaret Türk toplumunun kendine has bir özelliği olarak ona tarihte pek çok kez devlet kurma olanağı da sağlamıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün -bu sürecin devamı olarak ve hâlâ bugün yalnızca bir lider değil ancak bir **önder** olarak- Onu yegâne "özne" kılan özelliği ise Türk'ün temel özelliği olan cesareti, referansı kendi olan akıl düzeyine taşımasıdır. Bu düzeyden doğan "**fikir**", Türk toplumunun ergenlik düzeyinden olgunluk düzeyine taşınmasına olanak sağlayan bir ruh ve dahası bir topluma **karakter** kazandıran dönüşümdür.

Zabit ve Kumandan ile Hasbihal (1918) adlı eserde Mustafa Kemal Atatürk şu değerlendirmede bulunmaktadır:

"İnsanlar iki sınıfta, iki devirde incelenebilir: İlk devir beşeriyetin çocukluk ve gençlik devridir. İkinci devir beşeriyetin rüşt ve kemal devridir. Beşeriyet, birinci devirde tıpkı bir çocuk gibi, tıpkı bir genç gibi, yakından ve maddi vasıtalarla kendisiyle iştigal etmeyi istilzam eder. Allah, kullarının lâzım olan nokta-î tekâmüle vusûlüne kadar kullarıyla iştigali lâzımeyle uluhiyetten addeylemiştir.

(...) Artık beşeriyetle bil vâsita temasta bulunmaya lüzum görmemiştir.

Beşeriyetin derece-î idrak tenevvür ve tekâmülü her kulun doğrudan doğruya ilhamatı ilâhiye ile temas kâbiliyetine vasıl olduğunu kabul buyurmuştur.

Musa, Mısırlıların kamçuları altında inleyen Yahûdilerin bu baskı ve esaretten kurtulmaktan ibaret olan eğilimlerini açığa vurdu.

İsa, zamanının nihayetsiz sefaletlerini idrak ve umumi ıstıraplar devrinde, âlemde tahakkuk etmeye başlamış olan şefkat severlik lüzûmunu din halinde anlatmak yolunu tuttu.

Hülâsa insanları istediği gibi kullanan kuvvet, fikirler ve bu fikirleri şekillendirip yayan kimselerdir. Fikrin hassâsı da hiçbir itirazın bozamayacağı mutlak bir şekilde kendini kabul ettirmektir; bu ise fikrin yavaş yavaş duygulara dönüşerek inanç haline gelmesiyle mümkündür ve böyle olduktan sonradır ki onu sarsmak için, bütün başka mantıkların, başka muhakemelerin hükmü kalmaz.

Şimdi, bizim sevk ve idâre edeceğimiz insanların emelleri, fikirleri ve ruhlarında saklı kuvvetler nedir? Bizim idare edeceğimiz insanların, hangi emellerini şahıslarımızda tecellî ve tecessüm ettirerek, onların kalblerini ve onların güvenlerini kazanacağız ve onlara mânevi kuvvetler ilham vasıtalarını tavsiye edeceğiz ve insanlarda ancak hayalinin, ülkünün merkezleştireceği, görünmez hassalar, görünür vasıtalarla mı hitab edeceğiz?

*Herhalde insanlarımızın rûhunu kazanmak bir vazife olduğu gibi, önce onlarda bir **rûh**, bir **emel**, bir **karakter** yaratmak da **Tanrı'dan ve Medine'de yatan Cenab-ı Peygamberden sonra bize düşüyor.**"*

Mustafa Kemal Atatürk toplum bilincini dönüştüren (kolektif bilinç-mit), toplumu "şimdiye", olgunluk düzeyine taşıyacak olan karakteri, dehayı, **tohumu**, Türk toplumunun toprağına (**mit'ine**) eken kişidir. Atatürk, "Ektiğimiz tohumlar o kadar özlü ve kuvvetlidirler ki bu fikirler Hint'ten, Mısır'dan döner dolaşır gene gelir," ifadesini bu toplumun duygusal motivasyonunu sağlamaktan ziyade, bir toplumu bir arada tutan **maya** olarak **karakterin** topluma rağmen toplum bilincine ekildiğini belirtmek için kullanmıştır. Bu maya Göktürk'ün (göksel töreye bağlı olan-Türk; töreye bağlı)(1) Anadolu topraklarında olgunlaşma olanağı bulmasıdır.

Bu olanak 1938 yılından günümüze dek toprak altında yeşermek için zamanını bekleyen bir tohum olarak dirimlidir. Olgunlaşmaya dönük bir eşik olan bu süreç, toplumda Atatürk'ün dehasına karşı kimilerinde duygusal düzeyde bir sevgi, vefa, bağlılık yaratırken kimilerinde ise **deha**'ya karşı bir anti tez yaratma gayreti olarak yine duygusal düzeyde bir bunalıma neden olmaktadır. Bu iki anlayış olgunlaşmanın, eşik atlamanın doğal semptomları olarak değerlendirilmeli, birbirini aynı düzeyde var eden bu kutuplaşma zorunlu olarak tohumun yeşermesine olanak sağlayan öğeler olarak tanımlanmalıdır. Nitekim Önder'i "sevenler-sevmeyenler olarak ayrışan bu toplulukların şuur düzeyinde olmasa dahi muhatabı, ideolojik olarak referans aldıkları kişi (yanında olmak - karşısında olmak referansı ile) zorunlu olarak Mustafa Kemal Atatürk'tür."(2)

Bugün Türk toplumunda Onu sevdiğini ifade edenlerin büyük bir bölümü “ilke ve inkılapları” rahat giyinip yeme-içme özgürlüğü düzeyinde yorumlamaktadır. Bu “kasaba milliyetçiliği”(3) anlayışı modern dünyanın bilim-felsefe-sanat gerçeğinden kopuk olmakla birlikte, diğer milletlerin kültür ve deneyimlerinden gerektiği düzeyde haberdar değildir. Onu sevmediğini ifade edenlerin bir bölümü Anadolu Kültürünü oryantalist yorumlar üzerinden okuyarak kendi varlıklarından hakikatte habersiz ve inkârcı bir tutumla evrensele öykünseler dahi, bu durum kökleri olmayan bir ağacın gökyüzünü seyredemeyeceği gerçeği ile sonuçlanmaktadır. Diğer bir bölüm ise, dini itikatlarını **himmət/istek** düzeyinden dinin **iman/yapma** düzeyi olan “**şimdi**”ye taşıyamamanın, ergenlikte direktmenin sonuçlarını taassup-öfke olarak yaşamaktadır.

Fakat kemâlat-olgunlaşma-özgürlük Tanrının **bizzatihi** ereğidir ve bu ereğin mahali **Özne**'dir. Özneler hüviyetleri aracılığıyla insanlık adına bir **hayali** gerçekleştirirler.

Bu nedenle, Atatürk'ün bu toprağa ektiği devrimlere muhatap olacak “**Türk Gençliği**” bu kaotik ortamdan sözü edilen **karakteri** bir hüviyet olarak giyinip Mustafa Kemal'i anlam düzeyine mutlak surette taşıyacaktır.

Referanslar:

- (1)(2) Metin Bobaroğlu
- (3) İlber Ortaylı